

ПІДГОТОВКА МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ СОЦІАЛЬНОЇ СФЕРИ ДО РОБОТИ З УЧАСНИКАМИ БОЙОВИХ ДІЙ

Складна політична та соціально-економічна ситуація в Україні загострили потребу у фахівцях, здатних вирішувати проблеми функціонування людини в умовах переживання та подолання кризи. Військові дії на сході України, анексія Криму, масові міграції населення призвели до порушення звичного укладу та способу життя конкретних людей, окремих груп та спільнот, спричинили появу значної кількості як безпосередньо постраждалих людей, так і значної кількості тих, чиє життя пов'язане із постраждалими. Вказані обставини спричинили нові виклики і вимоги до змісту освітньої підготовки майбутніх фахівців соціально-економічних професій, яка повинна фокусуватися на впровадженні психосоціальних технологій, спрямованих на відновлення психічного здоров'я та нормального соціально прийнятного способу життя населення [1].

Мета статті – висвітлення програми підготовки майбутніх соціальних працівників та психологів до надання соціальних послуг та здійснення психологічної реабілітації видами інклюзивного туризму, яка реалізуються в УДПУ імені Павла Тичини.

Передумою впровадження такої програми стало створення Асоціації «Інклюзивного реабілітаційно-соціального туризму» та проведення у 2016 р. I Міжнародного науково-практичного симпозіуму «Актуальні проблеми впровадження інклюзивного реабілітаційно-соціального туризму в Україні», серед питань резолюції якого - Рекомендувати ЗВО посилити підготовку майбутніх фахівців соціальної сфери до роботи в умовах розбудови системи інклюзивного туризму в Україні.

Отже, у межах підготовки фахівців у навчальних планах включено кластер з інклюзивного туризму. У цьому відношенні випускові кафедри розробляють програми нормативних і вибіркових дисциплін для всіх форм навчання, в яких знаходять відображення питання та проблеми, пов'язані з соціально-психологічною реабілітацією та інклюзивним туризмом, впроваджують окремі розділи до тих дисциплін, які мають логічний зв'язок з питаннями надання соціальних послуг; займається підготовкою підручників, посібників, іншої навчально-методичної літератури, пов'язаної з соціально-реабілітаційним напрямком в інклюзивному туризмі.

Задля посилення навчально-методичного та науково-практичного супроводу освітнього процесу в університеті створено та діє Центр соціально-освітньої інтеграції та інклюзивного реабілітаційно-соціального туризму «Без бар'єрів», з метою сприяння у підготовці висококваліфікованих фахівців, які володіють теоретичними та прикладними знаннями з інклюзивного туризму і здатні використовувати їх у своїй подальшій волонтерській і професійній діяльності, здійснювати наукову, науково-дослідну та науково-технічну діяльність за означеним напрямом.

Студенти факультету долучаються до розробки науково-практичних засад соціально-психологічної реабілітації вразливих категорій населення засобами інклюзивного туризму. Відтак, студентка факультету Чупіна К.О. у 2018 р. у II етапі Всеукраїнського конкурсу студентських наукових робіт за спеціальності «Соціальна робота» (Ужгородський національний університет) посіла I місце та у VI Всеукраїнському дистанційному конкурсі студентських та учнівських наукових робіт із соціальної педагогіки/соціальної роботи (Житомирський національний університет імені Івана Франка) - I місце.

Вже традицією стало проведення Центром та Всеукраїнською асоціацією інклюзивного реабілітаційно-соціального туризму студентського конкурсу соціальних проектів «Подорожуємо без бар'єрів».

Усі автори проектів отримали можливість відвідати один із маршрутів, а саме подорож до каньйону у смт. Буки (Маньківський район, Черкаська

область). Поїздка мала як пізнавальну мету, так і реабілітаційну, адже на території каньйону проводився тренінг, головна мета якого – виявлення та розвиток лідерських якостей, визначення взаємостосунків в колективі.

Наразі продовжується реалізація програми Центру «Відкриваємо світ разом». За цим напрямком створено студентське Бюро інклюзивного туризму. Головною метою такого виду діяльності є створення маршрутів інклюзивного туризму Черкащиною.

Під час роботи у Бюро студентами розроблено 12 маршрутів інклюзивного туризму для учасників АТО та їх сімей, які передбачають активний відпочинок, проходження різноманітних квестів, тренінгів, змагань, майстер-класів, спрямовані на ресоціалізацію та адаптацію до нових умов життя.

Наразі у межах діяльності Центру «Без бар'єрів» розпочинається науково-практична робота за темою «Місця сили в умовах психосоціальної реабілітації учасників бойових дій».

Важливою складовою підготовки фахівців є оволодіння новітніми методиками психологічної реабілітації, ознайомлення з психотерапевтичними напрямками. У цьому відношенні функціонує науково-дослідна лабораторія «Вдосконалення майстерності роботи психолога» та Центр профдіагностики та тренінгових технологій.

Університет виступає базою з проведення літньої авторської школи глибинної психології академіка національної академії педагогічних наук України, професора, доктора психологічних наук Тамару Семенівну Яценко.

Поряд з актуалізацією роботи з учасниками бойових дій взаємопов'язаним, і не менш важливим, є питання роботи з їхніми родинами. Відтак, у 2018 р. на базі кафедри соціальної педагогіки та соціальної роботи створено Центр родинного виховання, на базі якого розробляються методики соціально-психологічного супроводу, серед форм роботи: батьківські форуми, батьківські університети, організація дозвілля, родинних свят та заходів.

Сьогодні не менше потребують соціально-психологічної підтримки дружини учасників бойових дій, вдови, матері. У цьому відношенні на факультеті функціонує Гендерний центр, де серед перспектив – розробка відповідних тренінгових програм, проведення індивідуального консультування.

Варто наголосити, що активними учасниками цих структурних підрозділів, поряд із викладачами є студенти, які мають можливість в умовах виробничих ситуацій застосовувати набуті знання на практиці.

Висвітлюючи питання підготовки фахівців до роботи з учасниками бойових дій, то варто вести мову про цілу систему в університеті, що включає єдність теоретичної та практичної підготовки, науково-дослідну діяльність, інноваційну на базі структурних підрозділів. Поряд з цим, на нашу думку, не менше важливим складником цієї системи є волонтерська діяльність студентів.

Таким чином, впровадження та реалізація вищезначеного зорієнтована на результат – підготовку висококваліфікованих фахівців для потреб регіону, готових якісно виконувати професійні функції, а також бути гідним громадянином своєї країни, захищати її інтереси та її громадян.

Список використаних джерел:

1. Чуйко О. Динаміка становлення особистісних новоутворень у студентів соціономічного фаху \ О. Чуйко \ Science and Education, 2018, Issue 1. – Режим доступу: http://scienceandeducation.pdpu.edu.ua/doc/2018/1_2018/7.pdf